

troer, at det kommer nærmest deraf, at der med den høiere Dannelse sædvanlig her i Verden forbinder sig en større eller mindre Dypighed og Slaphed —, men Saameget er vist, at fra saadanne Provindser, som Vesterjylland og Bornholm og saa fremdeles, hvor der forholdsvis er et mindre Kulturliv, men derimod et stærkere og sundere Naturliv tilstede, derfra skulle og kunne vi vente, at der forholdsvis ville udgaa flere Begavede, der, naar de maae benytte de lærde Skolers Dannelse, ville blive Staten til virkeligt Gavn, end fra nogen Kreds af lignende Størrelse andetsteds, som ellers befinder sig under gunstigere Vilkaar. Tager vi nu de lærde Skoler bort fra dem og sigte i det Sted: I kunne sende Børnene til andre Skoler, og vi ville særdeles begunstige det, — saa kan det til en vis Grad indrømmes, at vi derved have gjort Nok for de Menneker, som nu eengang have en fast og bestemt Beslutning om, at deres Børn skulle gaae den lærde Vej, eller dog Embedsveien, men det kan ikke berolige den, der seer paa Fædrelandets Vel i det Hele, og som meget godt forstaaer, at mangt dygtigt Menneske, hvis Forældre nu ikke saaledes med Bestemthed ville føre ham ind paa den Vej, og derfor med Flid sende ham fra sig, derved bliver unddraget den høiere Dannelse og en fremtidig Virksomhed i Statens Tjeneste, maaskee ikke til saa stor Skade for ham selv; thi han finder nok sin Plads, men til Skade for Fædrelandet i det Hele.

Med Hensyn til det Enkelte, er jeg jo ikke berettiget til at gaae særdeles nøie ind derpaa ved denne Behandling. Jeg skal derfor blot bede om Tilladelse til ganske kort at berøre, at, hvad der af den ærede Landstingsmand fra Bornholm (Krabbe) er peget hen paa som et Forslag, han antydede at ville stille til § 6, og som ogsaa andetsteds fra har faaet Understøttelse, er jeg ogsaa meget tilbøielig til at slutte mig til. Jeg kan ikke overbevise mig om, trods Alt, hvad den høitagtede Kultusminister her idag har gjort gjældende, og hvad ligeledes den forrige Kultusminister tidligere har gjort gjældende i denne Sag, at der virkelig vil være Noget tabt ved, at man berettiger en Skole, som Staten har under sit nøieste Opsyn, ligesaa vel som enhver af de

andre, til at erklære sine Elever for modne til at indtræde i Afgangsklassen i en af de andre, ligesaa vel som de kunne erklæres modne dertil ved den Skole, som skal modtage dem. Og jeg kan ikke see rettere, end at, hvad der indvendes derimod, dog nærmest vilde tjene til at begunstige, hvad det netop maa være Statens Opgave at modarbejde, en Afsluttedhed, som desuovære dog udvikler sig i enhver enkelt Skole, og som gjør, at det er yderst vanskeligt for den, der ikke er dannet i denne bestemte Skole, selv om han havde halvanden Gang saa mange Kundskaber, at bestaae godt i dens Examen i Sammenligning med dem, som have hele Skolens Tradition i sig. Jeg kan heller ikke troe, at det kan virke forstyrrende paa nogen anden Skole, men jeg mener, at det maa virke foryngende og forfriskende, at der nu og da indskydes en Elev, som, ifølge de Garantier, som Staten kan tage, har den fornødne Dygtighed til at passe i Afgangsklassen, men som har den under noget andre Former, i en vis anden Tone, af en lidt anden Farve, end de Herrer, han nu faaer at gjøre med, nærmest ere vante til. Ogsaa med Hensyn til § 7 er jeg, om ikke decideret, saa dog meget tilbøielig til at slutte mig til det Forslag, som i saa Henseende er blevet antydet. — Hvad Slagelse Skole angaaer, kan jeg for en stor Deel henholde mig til, hvad den høitærede 5te Rigsdagemand for Kjøbenhavn (Orsted) idag har gjort gjældende, denne Sag angaaende. Det gjør mig bitterligen ondt, naar jeg tænker paa, hvorledes Slagelse Commune i denne Sag bliver behandlet, og jeg skal være særdeles tilbøielig til at slutte mig til ethvert Ændringsforslag, der under dette Skibbrud skaffer den noget gunstigere Betingelser end dem, som ere tilfalte den. Naarlig vilde det være det Allermindste at føre de 2000 Rbd. tilbage, som paa et andet Sted ved en eneste Afstemning ere udgaaede, for at ombyttes med 1600 Rbd.

Kirke- og Underviisningsministeren:

Hvad angaaer de enkelte antydede Ændringsforslag, skal jeg her ved Sagens første Behandling ikke opholde mig længere ved dem, men forbeholder mig ved Sagens anden Behandling at yttre mig desangaaende; derimod